

سواد کتابچه جمع و خرج^۱ محال سمیرم و نجف آباد (۱۲۹۹ ه. ق.)

اسدالله عبدلی آشتیانی^۲

چکیده

کتابچه مفاصا حساب سمیرم و نجف‌آباد شامل بودجه مناطق مذکور در دوره ناصرالدین شاه قاجار است که به خط دیوانی، ترسیم و تنظیم شده است. این کتابچه پنج برگ دارد و مبلغ کل آن براساس دفتر مفرده موجود و مطابق دستورالعمل [بودجه] بیست و چهارهزار و پانصد و پنجاه و سه تومان و دوهزار و صد و سی و هشت دینار تعیین گردیده است و ارقام نقدی را در برمی‌گیرد و در آن ارقام جنس وجود ندارد و بیشتر شامل قبض‌های پرداختی است.

مقدمه

سواد کتابچه مفاصا حساب^۳ **سمیرم** و نجف‌آباد و غیره ثیلان^۴ ۱۲۹۹ ابواب جمعی مصطفی قلی‌خان

۱. سواد به معنی رونوشت و مقابل بیاض؛ «کتابچه جمع و خرج: کتابچه جمع و خرج مالیاتی مستوفیان، بودجه مکتوب، و درآمدهای وصولی، و خرج‌کرد ایالات و ولایات محروسه» (عبدلی آشتیانی، اسدالله، سیاق: تاریخ، آموزش، دیوانسالاری و ریاضی حسابداری، تهران، سفیر اردهال، ۱۳۹۵، ج ۲، ص ۱۰۴۱).

لازم به ذکر است شرح و تعریف همه اصطلاحاتی که در پاورقی این مقاله ارائه می‌شود، از همین منبع است و برای جلوگیری از تکرار، به همین یادآوری بسنده شد.

۲. پژوهشگر اسناد سیاق

۳. «مفاصا حساب: در دوره فتحعلیشاه برای امور مالیاتی سرپرستی به نام مستوفی‌الممالک تعیین شد و زیر نظر او، برای هر چند ولایت یک نفر مستوفی معین شد. بنابر این مستوفی‌الممالک در حکم وزیر دارایی کنونی بوده و بر دخل و خرج کشور، نظارت داشته است. مستوفی هر سال عملیات صاحب‌جمعان قلمرو خود را رسیدگی می‌کرد، صورت‌حساب آنها

فراش باشی، شامل بودجه این محال در دوره ناصرالدین شاه قاجار است. این سواد به خط دیوانی ترسیم و تنظیم شده و از روی نسخه اصلی سواد گردیده است. همچنین به امضای سررشته‌دار میرزا محمد زکی مستوفی مهور و به تأیید ناصرالدین شاه قاجار رسیده است. کل آن به سمت تشخیص - که بالاترین نظر و تأیید مستوفی الممالک کل است - توشیح گردیده. این کتابچه پنج ورق دارد و مبلغ کل آن براساس دفتر مفرده موجود و مطابق دستورالعمل [بودجه] بیست و چهارهزار و پانصد و پنجاه و سه تومان و دوهزار و صد و سی و هشت دینار تعیین گردیده است و ارقام نقدی را در برمی‌گیرد و در آن ارقام جنس وجود ندارد و بیشتر شامل قبوضات پرداخت است. از جمله مهم‌ترین آنها عبارت است از قبوض: تخفیف،^۱ حوالجات،^۲ تحویلات،^۳ مقرری،^۴ مواجب^۵ و سیور و سات،^۶ علیق الدواب،^۷ الواصل،^۸ اجرت^۹ و مستمری.^{۱۰}

قبوض قیمت: «تنقیه القنوات، ملبوس، سیورسات، بطری شیشه، اسباب موزیکچیان، درخت کاری قبض عوض:»^{۱۱} مالیات^{۱۲} و فروعات، وجه القلمی، جزو مستمری را شامل می‌گردد و سندی است مهم در رجال‌شناسی و بودجه محال ذکر شده در عصر ناصرالدین شاه قاجار. این کتابچه به شماره ۱۱۸۶/۱۷۳۶۶ در کتابخانه مجلس شورای اسلامی نگهداری می‌شود.

را می‌نوشت و پس از تشخیص باقی هر یک و وصول آن، به آنان مفاسد حساب می‌داد. و از اواخر دوره ناصری، این لقب جنبه شغلی خود را از دست داد و جزو القاب دولتی شد»

۱. «تخفیف: سبک کردن، کاستن، مختصر کردن»
۲. «حواله: آنچه به کسی واگذار شود یا به عهده کسی محول گردد. پول یا جنسی که به موجب نوشته‌ای به کسی واگذار شود که برود از دیگران بگیرد. سپردن، آنچه به کس واگذار گردد.»
۳. «تحویل: در علم سیاق به معنی مبلغ و مقداری به شخصی دهند که صاحب جمع و خرج آن باشد.»
۴. «مقرری: چیزی که در وقت مقرر رسانند، یا چیزی است که در وقت مقرر به صاحبش برسانند.»
۵. «مواجب: در اصطلاح، شخصی که به مدت معینی به خدمت و ملازمت گرفته بعد از تقدیم خدمت وجهی که قرار شده است عوض خدمت بگیرد، آن را بر ذمت مخدوم واجب کرده باشد، آن را مواجب گویند.»
۶. «سیور و سلت: اخراجات لشکر است، یا خوار و بار که برای موقع حرکت فراهم می‌کنند.»
۷. «علیق الدواب: کاه و جویی که به اسبان و چهار پایان دهند، یا کاه و جوی چهار پایان»
۸. «اجرت: مزد و پاداش»
۹. «مستمری: عربی است به معنی هر چه از برای هر کس و هر مصرفی و همیشه مستمر و برقرار بوده تغییر ندهند. در این فن مبلغ و مقداری را گویند که از برای اهل بلدی به صیغه مدد معاش یا وظیفه یا مواجب برقرار کنند یا وجهی را در بلدی مقرر دارند که در مصارف خیر یا مرمت بناهای دیوان یا تنقیه القنوات خاصه هر ساله به مصرف رسانند، نقطه مقابل اطلاق، حقوق ثابت و خرج معمولی همه ساله، نوعی باز نشستگی.»
۱۰. «قیمت: عربی است به معنی بهای چیزی که بخرند اهل این فن هم به همان معنی استعمال کنند گویا تفاوت این صیغه با بهاء المذکور جز تصرف محررین چیزی نیست.»
۱۱. «عوض: بدل کردن با هم تبدیل کردن، پاداش دادن - عوض دادن: به جای چیزی دیگر طلب کردن»
۱۲. «مالیات: عربی است به معنی جمع مالیه و آن چیزی را گویند که سلطان موافق حساب و مملکت خواهد و آن با اشخاصی از قبیل مودیان اجارات که وجوهات نیز گویند یا اصناف و اهل حرف است و هر یک در تحت صیغ خود مفصلاً مرقوم می‌گردد.»

[باز خوانی سواد کتابچه جمع و خرج محال سمیرم و نجف آباد (۱۲۹۹ ه.ق)]

<p>(باز خوانی صفحه ۱)</p> <p>هو الله تعالى شأنه العزيز</p> <p>کتابچه جمع و خرج سنه ماضیه نیلان نیل^۱ محال سمیرم و نجف آباد و غیره ابواب جمعی مقرب الحضرت الوالا مصطفی قلی خان فراش باشی</p>
<p>مفرده مطابق حشو دستورالعمل: ۲۴ هزار و ۵۵۳ تومان و ۲۱۳۸ دینار</p>
<p>دفعه: سمیرم و غیره: ۱۶ هزار و ۶۲ تومان و ۹۶۲۱ دینار</p> <p>(مهر: محمد زکی)</p> <p>[حواشی / سجالات]</p> <p>محل مهر مبارک</p> <p>حکم والا شد - آنکه مقرب الحضرت الوالا مصطفی قلی خان فراش باشی به عواطف حضرت امجد اسعد والا مستظهر بوده، بدانند جمع و خرج سنه ماضیه نیلان نیل محال سمیرم و نجف آباد و غیره ابواب جمعی عالیجاه، از قراری است که مقرب الخاقان مستوفیان و سررشته داران دفترخانه مبارکه در این کتابچه صحیحه مشخص و معین نموده‌اند باید اسناد خرجی که دارد، تماماً را به دفترخانه بسپارد و این کتابچه ممهوره به مهر مبارک را از دفترخانه گذرانیده، سند خرج صحیح معتبر خود داند و محفوظ دارد و در عهده شناسد. فی شهر جمادی الاخره ۱۲۹۹</p>

۱. «نیلان نیل: یکی از ماه های ترکی مغولی و برابر با شهریور ماه فارسی، ماه رجب قمری، ماه میزان شمسی عربی، ماه ژوئن فرنگی، سال مار»

(باز خوانی صفحه ۲)	
نقد ۸۰۱۰ تومان و ۲۲۱۶ دینار	
فروعات ۱۹۷۱ تومان و ۱۲۸۵ دینار	مالیات نقد بعد از خرج تخفیف ولدان مرحوم تاج الشعرا و میرزاحسین قاضی ۶۰۷۱ تومان و ۹۳۱ دینار
تومانی ۱۶۲۵ دینار، [حاصل ۱۴۸۱ تومان و ۱۲۵۵ دینار	کسب: تخفیف موضوعی ^۱ از جزو دستورالعمل ۳۲ تومان باقی: ۶۰۳۹ تومان و ۹۳۱ دینار
تفاوت عمل جزو نقد غیر ۲۰۰ تومان، ۴۹۰ تومان)	
کسب: دهاقسان ابوالجمعی مقرب الحضرت الوالا محمدباقرخان سرهنگ ۱۸۴۵ تومان و ۲۸۴۵ دینار	
باقی: ۶۱۶۴ تومان و ۸۳۷۱ دینار	
مفرد ۹۸۹۸ تومان و ۱۲۵۰ دینار	
فروعات ۲۲۴۸ تومان و ۱۲۵۰ دینار	مالیات ۷۶۵۰ تومان،
تفاوت عمل جزو عمل غیر ۲۰۰ تومان، [حاص ۵۰۰ تومان (مهر: محمد زکی)	سابق ۱۷۴۸ تومان و ۱۲۵۰ دینار

۱. «موضوعی: متعلق به جایی معین»

۲. «باقی: بازمانده و بهجا مانده از حساب، زیاده، اضافه، حاصل»

(باز خوانی صفحه ۳)		
دفعه موضوعات ^۱ از غیره و غیره ۸۴۹۰ تومان و ۲۵۲۷ دینار		
<p>حواله سند موضوعی از غیره ۱۲۷۵ تومان و ۱۷۰۰ دینار:</p>	<p>قراء سمت پرزورد ۴۳۸۲ تومان و ۸۰۳۷ دینار</p> <p>کسر: تخفیف موضوعی از حشو دستو اعمل ۲۵ تومان</p>	<p>مبارکه لنجان بعد از خرج ۹۹ تومان تخفیف قدیم ۲۸۵۶ تومان و ۲۷۹۰ دینار</p>
جزو نقد غیر ۲۰۰ تومان:		
سابق ۱۰۷۵ تومان و ۱۷۰۰ دینار	سنه ماضیه ۱۰۰ تومان	اضافه هذه السنه ثیلان ۱۰۰ تومان (مهر: محمد زکی)

۱. موضوع: منها کردن

(باز خوانی صفحه ۴)	
من ذلکته تحویل صاحب‌جمعان ^۱ ۲۴ هزار و ۴۵۳ تومان و ۴۸۶ دینار.	
خرزانه: از قرار قیوضات مقرب الحضرت الایامیرزا رضا صاحب جمع خرزانه ۲۳ هزار و ۴۶۷ تومان و ۶۳۶ دینار.	
قبض: یکی شده به تاریخ شهر صفرالمظفر ۱۳۹۹ عوض مالیات و فروعات هذه السنه نیلان نیل، خیریت دلیل سمیرم و نجف آباد و غیره ایوب‌جمعی مقرب الحضرت الیوالا مصطفی قلی خان فرانش باشی که قیوضات جزو ضبط شده و عوض این یک طغرا قبض یکی داده می‌شود به تاریخ ۹ شهر ربیع الثانیه لغایت ۷ شهر صفرالمظفر ۱۳۹۹ ۲۳ هزار و ۶۰۳ تومان و ۸۵۸۶ دینار از بابت نقدی ۱۱ هزار و ۵۰۰ تومان	
قبض ۱۰ هزار و ۵۰۰ تومان	قبض عوض وجه القلمی دارالخلافه ^۲ الباهره بر حسب امر مبارک از بابت وجه استقراسی از سنه آتیه نیلان نیل ایوب‌جمعی مقرب الحضرت الیوالا مصطفی قلی‌خان فرانش باشی به تاریخ ۹ شهر ربیع الثانی برات تجاری ۱۰۰۰ تومان.
قبض به تاریخ ۲۲ جمادی الثانی ۱۵۰۰ تومان	
قبض به تاریخ ۲۵ شهر شوال ۴۰۰۰ تومان	
قبض به تاریخ ۱۶ شهر ذی قعدہ ۴۰۰۰ تومان	قبض به تاریخ ۲ شهر محرم ۱۰۰۰ تومان
گسرو: از قرار قبض بابت مهدی و حاجی سید حسن حاشیه برات و مهر مقرب الحضرت الیوالا فرانش باشی از بابت فرش چادر و لته بری ۱۰۰ تومان.	
دفعه: حوالجات ۱۱ هزار و ۱۰۳ تومان و ۸۵۸۶ دینار. (مهر: محمد زکی)	
[حواشی / سجلات] شرح خط و مهر مقرب الحضرت الیوالا میسرزا حسنخان مبلغ بیست و چهار هزار و چهار صد و پنجاه و سه هزار تومان و چهار صد و هشتاد و شش دینار وجه رایج خرانه اسناد خرج هر یک که موازی ^۳ دو طغرا قبض خرزانه و یک طغرا قبض مستمری است ضبط شد. به تاریخ شهر جمادی الثانیه سنه ۱۳۹۹ مطابق بونت نیل.	

۱. «صاحب‌جمع»: هر چه از نقد و جنس بر وجهی موجود محول احدی سازند به جهت اخراجات و عوارضات آن را تحویل گویند و شعب آن صاحب‌جمعان و سایر جماعت باشد و اجزاء صاحب‌جمعان: بیوات و ایلیخی و اغنام باشد و اجزاء سایر جماعت صاحب‌جمع مستمری و صاحب‌جمع ولایت و غیر هما باشد.»

۲. دارالخلافه: تهران

۳. موازی: برابر

۴. «طغرا: طغری، علامت و نشان پادشاهان که بر نوشته‌های سلطانی و دیوانی به منظور تأیید و تأکید مطالب و مندرجات آنها اضافه می‌کرده‌اند، علامتی که با خط درشت، بر طرف احکام سلطانی کشند، القابی که بر سر فرمان پادشاه می‌نویسند، خطی منحنی که بر سر احکام ملوک می‌کشیدند.»

(بازخوانی صفحه ۵)			
قبوض از بابت مقرری عملیات و سایر شاهزادگان ۲۴۰۷ تومان و ۲ قران:			
قبوض مقرری عملیات حضرت اشرف والا - روحنا فداه - قبوض سایر شاهزادگان ۹۰۷ تومان و ۲ قران: به تاریخ ۲۴ شهر رجب ۱۵۰۰ تومان:			
قبوض مقرری و رکنه مرحوم نصرالله میرزا ۴ شهر شوال ۴۲۲ تومان	قبوض مقرری اولاد سلطان مصطفی میرزا ۸ دی حجه ۴۷۵ تومان و ۲ قران	قبوض از قسط اسد ۷۵۰ تومان	قبوض از قسط سرطان ۷۵۰ تومان
		قبوض سربطان ۴۵۰ تومان	قبوض سربطان ۳۰۰ تومان
قبوض خواتین و غیره ۲۴۲۷ تومان و ۹۱۰۰ دینار			
قبوض موابج مقرب الخاقان میرزا هدایت الله مستوفی ۲۳ ذی قعدة ۸۰۰ تومان		قبوض ۶۳۷ تومان و ۹۱۰۰ دینار	
مقرب الخاقان میرزا هدایت الله ۳۸۰ تومان	میرزا عباس قلی خان ۲۴۰ تومان	قبوض موابج عالیجاه میرزا مهدی خان مترجم ۲ شهر ذی حجه ۱۲۸ تومان	قبوض موابج مقرب الخاقان حاجی محمد خان اعتمادالملک به تاریخ ۹ شهر محرم ۴۹۹ تومان و ۴۱۰۰ دینار
مقبر صبیبه مرحوم میرزا تقی لسان الملک ۴۰ تومان	کسرها: ۸۰ تومان رسوم و غیره باقی: ۷۲۰ تومان		
قبوض ۷۱۹ تومان و ۷ قران		قبوض ۶۵۰ تومان و ۸ قران	
قبوض موابج عالیجاه میرزا حسین و میرزا اسماعیل ولدان شجاع الشعراء غره شهر رمضان ۴۲ تومان و ۲ قران	قبوض موابج عالیجاه میرزا طغیورل ۴۹ تومان: شعبان ۴۵ تومان:	قبوض موابج مقرب نصرالله مستوفی ۲۹ شهر شعبان ۶۷ تومان:	قبوض موابج مقرب الخاقان میرزا حاجی میرزا ابراهیم خان مستوفی ۸ شهر رمضان ۲۱۶ تومان
قبوض موابج میرزا اسدالله مستوفی سرکاری ۹ شهر ذی قعدة ۱۸۴ تومان	قبوض موابج میرزا حاجی میرزا مستوفی بقیه اسفهان ارانسه کاتولیک غره رمضان ۵۰ تومان:	قبوض موابج عالیجاه حسنخان ولد مرحوم نصرالله خان ۲۳ شهر شعبان ۹۰ تومان	قبوض موابج میرزا نصرالله ولد مرحوم میرزا اسد الله نسوری ۷ ذی قعدة ۲۴ تومان و ۸ قران
قبوض موابج میرزا حاجی میرزا نورالدین ۹۰ تومان - موابج چلفسا و غیره ۲۶۵ تومان و ۵ قران:	قبوض موابج میرزا حاجی میرزا نورالدین ۹۰ تومان - موابج چلفسا و غیره ۲۶۵ تومان و ۵ قران:		

۱. سرطان: یکی از ماههای شمس عربی و برابر با تیر ماه فارسی، ماه نوشغان نیل ترکی مغولی، ربیع الثانی قمری و آوریل میلادی.

(باز خوانی صفحه ۶)				
قبوض از بابت مواجب قشون و غیره ۵۹۶۸ تومان و ۷۴۸۶ دینار				
قبوض ۵۷۰۲ تومان و ۱۹۰۰ دینار				
قبوض ۱۵۲ تومان:		قبوض ۵۲۹۶ تومان		
قبض مواجب میرزا ابراهیم معلم افواج شهر رمضان ۱۰ تومان	قبض قیمت یک‌هزار شیشه نیم بطری بجهت سرباز ۲۰ شعبان ۲۷ تومان:	قبض از بابت قیمت ملبوس افواج و غیره ۸ شهر شعبان ۵۲۰ تومان:	قبض مواجب مقرب الخاقان میرزا جوادخان سرتیب جزو اثناغ خارجه ۹ شهر محرم ۵۷۶ تومان	قبض مواجب و سیور سات چهار فوج که در بروجرد داده شده ۵ شهر محرم ۵۰۰ تومان:
قبض از بابت قیمت اسباب موزیکال به تاریخ ۹ شهر رمضان ۱۵ تومان.	قبض مواجب و اخراجات شام و نهار سیرجانی از بابت یکماهه سشعبان علاوه بر دستورالعمل غره شهر رمضان ۱۰۰ تومان: (مواجب ۸۵ تومان، شام و نهار ۱۵ تومان):	قبض مواجب غلامان جدید ۲۰ شهر شعبان ۷۰۰ تومان.	قبض حیره و علیق اللواب ایام تغلیف سواره بندادی ۴ شهر رجب ۱۰۰۰ تومان	قبض قیمت سیورسات دوماهه فوج میلا جردی غره ۱۳ شهر رجب ۲۰۰۰ تومان
قبوض ۵۴ تومان و ۱۹۰۰ دینار:		قبوض ۲۰۰ تومان		
قبض مخارج بنایی تخته بری جدید تکیه دولت ۱۱ محرم ۳۸ تومان و ۶ قران. (مهر: محمد زکی)	قبض تحویل استاد مهدی بناء به جهت تکیه دولت ۱۳ شهر ذی قعدة ۱۵ تومان و ۵۹۰۰ دینار:	قبض تحویل عالیجاه جناب حاجی میرزا عباس بابت حبیب الله و غیره پنج اصطلیل ۵ شهر شوال ۵۰ تومان:	قبض از بابت مخارج بنایی اصطلیل مبارکه و حمام صدری غره شهر ذی قعدة ۵۰ تومان	قبض قیمت دهنه رکاب و غیره تحویل استاد ابراهیم فولاد ساز ۲۷ شهر شعبان ۱۰۰ تومان:

(بازخوانی صفحه ۷)			
قبوض تخفیفات و غیره ۲۶۶ تومان و ۵۵۸۶ دینار			
قبوض تخفیفات ۱۳۹ تومان و ۵۱۲۰ دینار			
قبض تخفیف مالیاتی عالیجناب میرزا محمد حسین قاضی عسکر ۲۹ شهر شعبان ۶ تومان و ۱۲۰ دینار؛	قبض تخفیف مالیاتی آقا سید باقر سر[...ناخوانا] ۱۰ شهر رمضان ۲۵ تومان و ۵ قران؛	قبض تخفیف عالیجهان میرزا محسن و میرزا فضل الله ولدان مرحوم میرزا رضای نایب الصدر ۱۵ ذی حجه ۸ تومان؛	قبض تخفیف عالیجهان میرزا ابوالقاسم غره ۱۱ شهر رمضان ۱۶ تومان؛
قبض تخفیف ورثه مرحوم ملا اسدالله قرار شهر ۱۵ رمضان ۱۰ تومان؛	قبض تخفیف عالیجناب آقاسید محمد نجار ۱۵ شهر رمضان ۲۰ تومان؛	قبض تخفیف عالیجناب آقاسید رضای عطری ۱۵ شهر رمضان ۳ تومان	قبض تخفیف عالیجناب آقاسید علی اکبر مبارکه غره شوال ۳ تومان؛
قبض تخفیف عالیجناب آقاسید اسدالله ولد مرحوم آقاسید محمد خلیل ۱۴ شهر ذی قعدہ ۶ تومان؛	قبض تخفیف مرحمتی آقاسن مفلوج ۲۳ شهر شعبان ۱۲ تومان	قبض تخفیف مرحمتی عالیجناب ملادرویش ۲۹ شعبان ۲۰ تومان؛	قبض تخفیف مرحمتی ملا سکینه روضه خوان عزه شهر شوال ۱۰ تومان
قبوض تنقیه قنوات خالصه جات بلوکات بتاریخ ۱۶ شهر شوال ۱۲۷ تومان و ۴۶۶ دینار			
باقی: ۲۲ هزار و ۵۰۳ تومان و ۸۵۸۶ دینار (مهر: محمدزکی)			

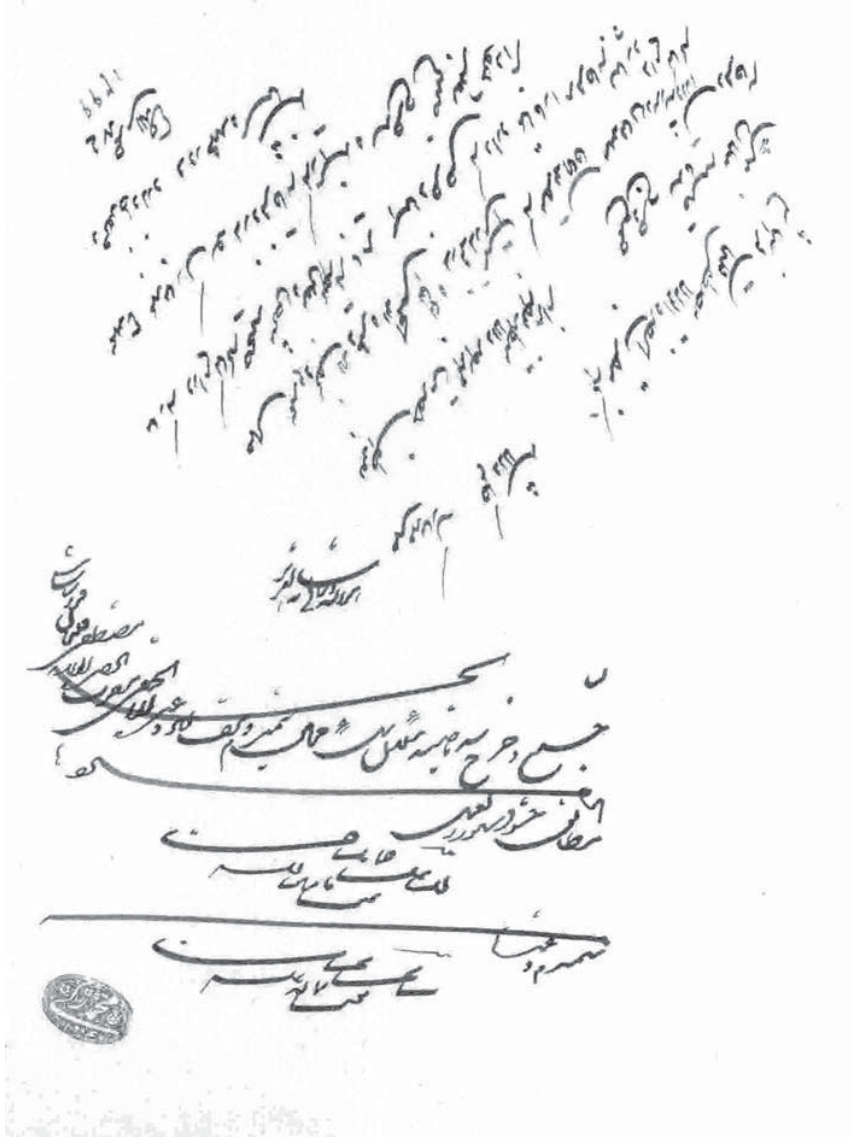
(بازخوانی صفحه ۸)		
قبوض عوض مالیات و فروعات سنه ماضیه ٹیلان ٹیل سمیرم و غیره ابواب جمععی مقرب الحضرت الوالا مصطفی قلیخان که قبوضات جزو باقی ضبط شده عوض این قبض یکی داده می‌شود ۲۳ شهر ربیع الثانیه لغایت ۱۸ شهر جمادی الثانیه ۱۲۹۹		
۹۶۳ تومان و ۲۰۵۰ دینار		
قبوض نقدی ۱۸۶ تومان:		
قبض الواصل ۲۳ شهر ربیع الثانیه برگشت در قبض یکی شده اول ۱۰۰ تومان:	قبض بتاریخ ۱۸ جمادی الثانیه ۸۶ تومان.	
قبوض حوالجات ۷۷۷ تومان و ۲۰۵۰ دینار:		
قبض از بابت مواجب و غیره صاحب‌جمعان و سربازان در وجه عالی‌جاه آقا میرزا محمد علی لشکر نویس برگشت از عربستان ۱۵ ربیع الثانیه ۴۰۰ تومان:	قبض از بابت اجرت و مرمت کننده های افواج فریدنی ۱۴ صفر ۸۲ تومان و ۸۱۰۰ دینار:	قبض مواجب غلامان جدید ۷ رمضان ۱۳۲ تومان و ۲۹۵۰ دینار:
قبض مواجب عالی‌جاه میرزا ابراهیم معلم افواج ۱۴ شهر ربیع الثانیه ۱۰ تومان:	قبض مواجب مرحمتی مقرب الحضرت الوالا میرزا هادی خان پیشخدمت ۲۳ صفر ۸۰ تومان:	قبض ۷۲ تومان: (قبض تخفیف مرحمتی سادات متولی امام زاده محمد ۲۸ صفر ۳۲ تومان، قبض قیمت درخت کاری میدان نقش جهان ۱۳ ربیع الثانیه ۴۰ تومان، (مهر: محمدزکی)

(باز خوانی صفحه ۹)					
<p>مستمری: از قرار یک طغرا قبض به مهر جناب مولوی ملاباشی به تاریخ شهرجمادی الثانی ۱۲۹۹ عوض قبض جزو مستمری سنه ماضیه ثیلان ثیل ار باب وظایف ار بابت سمت برزودچی و نجف آباد و سمیرم جمعی مقرب الحضرت الوالا محمودلی فراش باشی به تاریخ شهر جمادی الثانی که قبوضات جزو دریافت و عوض این قبض یکی داده می شود توسط مقرب الحضرت الوالا میرزا زکی خان،</p> <p style="text-align: right;">۹۸۵ تومان و ۹۸۵۰ دینار ۳ قران).</p>					
<p>دفعه: از بابت سمیرم</p> <p style="text-align: center;">۵۶۴ تومان و ۶۸۵۰ دینار</p> <p style="text-align: center;">(مهر: محمد زکی)</p> <p style="text-align: center;">(مهر: محمد زکی)</p>	<p>دفعه: از بابت سمت</p> <p>برزود و نجف آباد ۴۲۱</p> <p>تومان و ۳ قران: سمت</p> <p>برزود ۳۵۱ تومان - نجف</p> <p>آباد ۷۰ تومان و ۳ قران)</p>				
	<table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%;">سمت برزود ۳۵۱</td> <td style="width: 50%;">نجف آباد ۷۰ تومان و</td> </tr> <tr> <td>تومان - نجف آباد ۷۰</td> <td>تومان و ۳ قران)</td> </tr> </table>	سمت برزود ۳۵۱	نجف آباد ۷۰ تومان و	تومان - نجف آباد ۷۰	تومان و ۳ قران)
سمت برزود ۳۵۱	نجف آباد ۷۰ تومان و				
تومان - نجف آباد ۷۰	تومان و ۳ قران)				

(بازخوانی صفحه ۱۰ سند)	
الباقی: ۱۰۰ تومان و ۲۶۶۲ دینار	
صرف: خرج تحویل خزانه از قرار دو طغرا قبض ۱۰۰ تومان	
قبض الواصل بتاريخ پنجم شهر رجب ۱۰ تومان	قبض مواجب نیلان نیل خلیفه بتاریخ ۵ شهر ایضا ۹۰ تومان
صرف باقی: ۲۶۶۲ دینار	
<p>به تاریخ پنجم شهر رجب المرجب ۱۲۹۹ در دفترخانه مبارکه به حضور مقرب الخاقان مستوفیان عظام به جمع و خرج معامله سنه ماضیه نیلان نیل محال سمیرم و نجف آباد و غیره جمعی مقرب الخاقان مصطفی قلیخان فراشباشی رسیدگی شد و محاسبه از قرار این کتابچه صحیحه مهموره به مهر مبارک تشخیص و تفریغ^۱ یافت و اسناد خرج آن نزد مقرب الحضرت العلیه میرزا حسینخان سررشته دار^۲ و حافظ اسناد خرج ضبط گردید و این کتابچه سندخرج به مشارالیه داده شد. هرگاه بعددک از بابت معامله سنه نیلان نیل سندی نزد مشارالیه ابراز شود باطل و عاطل و از درجه اعتبار ساقط و هابط است و حساب جمعاً خرجاً همین است که در این کتابچه تشخیص یافته تا واضح باشد.</p>	
[حواشی/اسجلات]	
<p>مبلغ یکصد تومان وجه رایج خزانه اسناد خرج صرف خرج که موازی دو طغرا قبض خزانه است ضبط شد، به تاریخ شهر رجب ۱۲۹۹، (محل مهر: میرزا حسینخان)، (مهر: محمدزکی)</p>	

۱. «تفریغ: فارغ کردن، فارغ ساختن، تفریغ حساب: واریز کردن حساب و فارغ شدن از آن»

۲. «سررشته‌دار: ریاست حسابداری، حسابدار مالیات، کارمند وزارت مالیه»

The image shows a page of handwritten text in Persian script. The text is arranged in several lines, with some lines being significantly longer than others. The handwriting is cursive and appears to be from the late 19th or early 20th century. At the bottom left of the page, there is a circular stamp or seal, which is partially obscured by the text. The overall appearance is that of a historical document or a page from a book.

Handwritten text in Persian script, likely a ledger or account book. The text is organized into several sections, possibly representing different categories of expenses or income. The entries are written in a cursive style and include various numbers and names. A circular stamp or seal is visible at the bottom left of the page.

کتابچه جمع و خرج محال سمیرم و نجف آباد
تالیف: اسدالله عبدلی آشتیانی
محل نگارش: نجف آباد - محال سمیرم
سال: ۱۲۹۹ ه.ق
تعداد صفحات: ۱۰
تعداد جلد: ۱
موضوع: کتابچه جمع و خرج محال سمیرم و نجف آباد
نوع سند: کتابچه
محل نگهداری: کتابخانه مرکزی و اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران
شماره ثبت: ۱۳۹۶
تاریخ ثبت: ۲۹ ش ۹ س ۲۰ / بهار و تابستان ۱۳۹۶

۳۳

روز یکم فروردین

۳۴

روز دوم فروردین

۳۵

روز سوم فروردین

۳۶

روز چهارم فروردین

۳۷

روز پنجم فروردین

۳۸

روز ششم فروردین

۳۹

روز هفتم فروردین

۴۰

روز هشتم فروردین

۴۱

روز نهم فروردین

۴۲

روز دهم فروردین

۴۳

روز یازدهم فروردین

۴۴

روز چهاردهم فروردین

۴۵

روز پانزدهم فروردین

۴۶

روز شانزدهم فروردین

۴۷

روز هجدهم فروردین

۴۸

روز نوزدهم فروردین

۴۹

روز بیستم فروردین

۵۰

روز بیست و یکم فروردین

۵۱

روز بیست و دوم فروردین

۵۲

روز بیست و سوم فروردین

۵۳

روز بیست و چهارم فروردین

۵۴

روز بیست و پنجم فروردین

۵۵

روز بیست و ششم فروردین

۵۶

روز بیست و هفتم فروردین

۵۷

روز بیست و هشتم فروردین

۵۸

روز بیست و نهم فروردین

۵۹

روز بیست و دهم فروردین

۶۰

روز بیست و یازدهم فروردین

۶۱

روز بیست و دهم فروردین

۶۲

روز بیست و نهم فروردین

۶۳

روز بیست و هشتم فروردین

۶۴

روز بیست و هفتم فروردین

۶۵

روز بیست و ششم فروردین

۶۶

روز بیست و پنجم فروردین

۶۷

روز بیست و چهارم فروردین

۶۸

روز بیست و سوم فروردین

۶۹

روز بیست و دوم فروردین

۷۰

روز بیست و یکم فروردین

۷۱

روز بیستم فروردین

۷۲

روز نوزدهم فروردین

۷۳

روز هجدهم فروردین

۷۴

روز شانزدهم فروردین

۷۵

روز پانزدهم فروردین

۷۶

روز چهاردهم فروردین

۷۷

روز سیزدهم فروردین

۷۸

روز دوازدهم فروردین

۷۹

روز یازدهم فروردین

۸۰

روز دهم فروردین

۸۱

روز نهم فروردین

۸۲

روز هشتم فروردین

۸۳

روز هفتم فروردین

۸۴

روز ششم فروردین

۸۵

روز پنجم فروردین

۸۶

روز چهارم فروردین

۸۷

روز سوم فروردین

۸۸

روز دوم فروردین

۸۹

روز یکم فروردین

۹۰

روز یکم فروردین

۹۱

روز یکم فروردین

۹۲

روز یکم فروردین

۹۳

روز یکم فروردین

۹۴

روز یکم فروردین

۹۵

روز یکم فروردین

۹۶

روز یکم فروردین

۹۷

روز یکم فروردین

۹۸

روز یکم فروردین

۹۹

روز یکم فروردین

۱۰۰

روز یکم فروردین

پیام بهارستان / د ۲، س ۹، ش ۲۹ / بهار و تابستان ۱۳۹۶

Handwritten manuscript in Persian script, likely a ledger or account book. The text is organized into columns and rows, with some entries underlined. The script is cursive and dense. At the bottom left, there is a circular stamp or seal.

پی‌نوشت‌ها:

۱. « ئیلان ئیل: یکی از ماه‌های ترکی مغولی و برابر با شهریور ماه فارسی، ماه رجب قمری، ماه میزان شمسی عربی، ماه ژوئن فرنگی، سال مار»
۲. « موضوعی: متعلق به جایی معین»
۳. « باقی: بازمانده و به‌جا مانده از حساب، زیاده، اضافه، حاصل»
۴. موضوع: منها کردن
۵. « صاحب‌جمع: هر چه از نقد و جنس بر وجهی موجود محول احدی سازند به جهت اخراجات و عوارضات آن را تحویل گویند و شعب آن صاحب‌جمعان و سایر جماعت باشد و اجزاء صاحب‌جمعان: بیوتات و ایلخی و اغنام باشد و اجزاء سایر جماعت صاحب‌جمع مستمری و صاحب‌جمع ولایت و غیرهما باشد.»
۶. دارالخلافه: تهران
۷. موازی: برابر
۸. «طغرا: طغری، علامت و نشان پادشاهان که بر نوشته‌های سلطانی و دیوانی به منظور تأیید و تأکید مطالب و مندرجات آنها اضافه می‌کرده‌اند، علامتی که با خط درشت، بر طره احکام سلطانی کشند، القابی که بر سر فرمان پادشاه می‌نویسند، خطی منحنی که بر سر احکام ملوک می‌کشیدند.»
۹. سرطان: یکی از ماه‌های شمس عربی و برابر با تیر ماه فارسی، ماه توشقان ئیل ترکی مغولی، ربیع الثانی قمری و آوریل میلادی.
۱۰. سرطان: یکی از ماه‌های شمس عربی و برابر با تیر ماه فارسی، ماه توشقان ئیل ترکی مغولی، ربیع الثانی قمری و آوریل میلادی.
۱۱. « تفریغ: فارغ کردن، فارغ ساختن، تفریغ حساب: واریز کردن حساب و فارغ شدن از آن»
۱۲. « سررشته‌دار: ریاست حسابداری، حسابدار مالیات، کارمند وزارت مالیه»

